

U s t a w a

z dnia

nadająca dla król. stoł. miasta Krakowa tymczasowy statut gminny.

Na wniosek Sejmu Megó Królestwa Galicyi i Lodomeryi z wielkiem xięstwem Krakowskiem nadaje na mocy ustawy z dnia 5. Marca 1862. do l. 18.; *Dzien. praw Państwa*, dla królewskiego stołecznego miasta Krakowa załączony tymczasowy statut gminny, i rozporządza, jak następuje :

Artykuł I.

Postanowienia niniejszego statutu o wyborze i urządzeniu Rady miejskiej obowiązują natychmiast, i zaraz po ogłoszeniu statutu mają wejść w wykonanie.

Artykuł II.

Skoro Rada miejska się urządzi, statut niniejszy stanie się w całości obowiązującym, i ma tak długo obowiązywać, dopóki miasto Kraków nowego statutu na drodze ustawodawczej nie otrzyma.

Artykuł III.

Równocześnie z działalnością tego statutu dotychczasowe rozporządzenia i przepisy, dotyczące gminnego urzędzenia miasta Krakowa, przestaną obowiązywać.

Artykuł IV.

Memu Ministrowi stanu polecam przeprowadzenie tej ustawy.

Wiedeń, dnia

Statut tymczasowy**król. stołecznego miasta Krakowa.****Dział I.**

O gminie i jej obrębie, o mieszkańcach i stosunkach ich do gminy.

Tytuł I.

O gminie, statucie gminnym i jego zmianach.

§. 1.

Stale osiedlona ludność Krakowa stanowi gminę miasta Krakowa.

§. 2.

Gmina miasta Krakowa rządzi się niniejszym statutem przez Radę z grona swego wybraną.

§. 3.

Zmiany statutu tego jedynie w drodze ustawodawstwa krajowego nastąpić mogą.

Tytuł 2.

O obrębie gminy.

§. 4.

Statut niniejszy obowiązuje w całym obrębie miasta Krakowa.

Tytuł 3.

O nazwie miasta i udziale w reprezentacji krajowej.

§. 5.

Nazwę stołecznego królewskiego miasta Krakowa, tudzież dotychczasowe barwy i herb miasta gmina zatrzymuje.

§. 6.

Udział gminy w politycznej reprezentacji kraju waruje ustawa konstytucyjna i statut krajowy.

Tytuł 4.

O mieszkańcach miasta.

§. 7.

Mieszkańcy miasta Krakowa dzielą się na członków gminy i obcych;

§. 8.

Członkami gminy są :

1. osoby mające w gminie krakowskiej prawo przynależności (do gminy);

2. uczestnicy, to jest osoby nie mające w tej gminie przynależności, jeżeli w granicach tej gminy majątek nieruchomy posiadają, lub jeśli od przedsiębiorstwa zarobkowego samoistnie wykonywanego, albo od dochodu bezpośredni podatek w gminie krakowskiej opłacają. Pod temi warunkami należą do uczestników gminy krakowskiej także korporacje, stowarzyszenia, spółki, zakłady i fundacje.

Wszystkie inne osoby są obcemi w gminie.

§. 9.

Stosunki przynależności do gminy określa ustawa z dnia 3. Grudnia 1863. r. (l. 105. Dz. p. P.).

§. 10.

Oł przyjęcia na własną prośbę do gminy, pobieraną będzie na fundusz miejski opłata w kwocie 10, 25 lub 50 złr. w. a., którą Rada miejska stosownie do zamożności przyjętego oznaczy.

Tytuł 5.

O prawach i obowiązkach mieszkańców gminy.

§. 11.

Wszyscy mieszkańcy miasta mają w ogóle prawo:

- a) do bezpieczeństwa osoby i własności w obrębie gminy znajdującej się;
- b) do korzystania z przedmiotów i zakładów na publiczny użytek przeznaczonych, stosownie do urządzeń tych zakładów.

§. 12.

Członkowie gminy mają prawo:

- a) do stałego pobytu w obrębie gminy;
- b) do zawiadywania sprawami gminy w granicach tym statutem zakreślonych. Przynależni do gminy mają nadto prawo do wsparcia z funduszków gminnych w razie zubożenia i choroby, lub nieudolności do pracy, stosownie do właściwych urządzeń.

§. 13.

Obcy mają prawo przebywania w gminie, dopóki nie przekraczają ustaw, lub nie staną się ciężarem dobroczynności publicznej. Jeżeli by obcy jakim rozporządzeniem gminy w tej mierze czuli się pokrzywdzonym, służy mu prawo odwołania się do politycznej władzy krajowej.

§. 14.

Każdy w gminie stosować się winien do rozporządzeń wydanych przez władzę gminną w zakresie działania, jaki jej z ustaw służy, oraz przykładać się do ciężarów gminy, stosownie do przepisów pod tym względem obowiązujących; członkowie gminy mają nadto szczególny obowiązek pełnienia urzędów lub czynności, do których wyborem gminy lub jej zaufaniem powołanymi będą.

§. 15.

Niniejszy statut nie narusza ani stosunków prawnych osób prywatnych w ogóle, ani też w szczególności praw własności i użytkowania, bądź pojedynczym osobom, bądź też całym klasom mieszkańców, stowarzyszeniom lub korporacyom służących.

Dział II.

O zakresie działania gminy.

Tytuł 6.

O podziale zakresu.

§. 16.

Zakres działania gminy jest dwojaki:

- A. własny,
- B. poruczony.

W zakresie własnym gmina uchwała i rozporządza niezawisłe i samodzielnie, według niniejszego statutu z zachowaniem ustaw.

Ustawy określają poruczony zakres działania gminy, to jest jej obowiązek do współdziałania w sprawie administracji publicznej.

§. 17.

Do własnego zakresu gminy, przez organa swoje działającej, należy:

- a) zmiana obrębu i statutu gminy;
- b) przyznawanie prawa należenia do gminy;
- c) ustanawianie urzędów miejskich;
- d) zarząd majątkiem gminnym;
- e) nakładanie podatków gminnych;

- f) piecza nad bezpieczeństwem osób i ich własności;
- g) staranie o utrzymanie gościnców, dróg, placów, mostów, jak niemniej o bezpieczeństwo i łatwość komunikacji po drogach i rzekach, wreszcie policja polowa;
- h) piecza nad zaopatrzeniem miasta w dostateczną, taną i zdrową żywność, dozór targów, szczególnie zaś dozór nad wagami i miarami;
- i) policja zdrowia;
- k) policja nad czeladzią i wyrobnikami, — wykonywanie przepisów urządzających klasę służących;
- l) policja nad obyczajnością publiczną czuwająca;
- m) sprawy ubogich i piecza nad zakładami dobroczynnymi gminy;
- n) policja budownicza i ogniowa, dopilnowanie porządku budowniczego i udzielanie pozwolenia policyjnego na budowy;
- o) wpływ na utrzymanie kosztem gminy szkół średnich i szkół ludowych w granicach właściwymi ustawami oznaczonych;
- p) jednanie stron w sporze będących przez mężów zaufania z gminy wybranych;
- q) przedsięwzięcie sprzedaży ruchomości drogą licytacji na żądanie stron prywatnych.

Blizsze określenie atrybucyj gminy zawiera dział 4.

Czynnościami zakresu poruczonego osobnemi ustawami gminie przekazanemi zawiaduje gmina w sposób ustawą wskazany, albo orzeka sama o sposobie zawiadywania, jeżeli tenże ustawami nie jest przepisany.

Tytuł 7.

O roku i języku urzędowym.

§. 18.

Rok administracyjny gminy zaczyna i kończy się z rokiem administracyjnym Państwa.

§. 19.

Językiem urzędowym gminy jest język polski.

Dział III.

Tytuł 8.

O reprezentacji i urzędach gminy.

§. 20.

Gminę miasta Krakowa reprezentuje we wszystkich jej sprawach Rada miejska przez nią obrana.

Rada miejska orzeka we wszystkich sprawach gminnych, a uchwały jej wykonywa Magistrat i urzędy miejskie, lub też członkowie Rady miejskiej do pewnych czynności delegowani.

Tytuł 9.

Skład Rady miejskiej.

§. 21.

Rada miejska składa się z 60 członków (radców miejskich).

Członków Rady miejskiej obierają członkowie gminy, prawo głosowania mający.

Gdyby powyższa liczba radców miejskich, pomiędzy jednym a drugim wyborem, przez śmierć lub rezygnację, lub utratę urzędów zmniejszeniu uległa, natędy Rada miejska do pełnienia obowiązków radców przyzwie tych, którzy przy pierwszym wyborze po wybranych w kole lub oddziale wyborczym, do którego ubył radca należał, największą liczbę głosów otrzymali. Radcy przez Radę miejską przybrani, tylko do najbliższych wyborów obowiązki pełnić będą. (§. 49.)

Tytuł 10.

O wyborach i urzędowaniu radców miejskich.

§. 22.

Prawo głosowania na radców miejskich, które tylko obywatelom Państwa służy, mają:

- a) właściciele i dożywotnicy nieruchomości odziedziczonych, lub przynajmniej od roku nabytych, podlegających podatkowi bezpośredniemu od nieruchomości w kwocie najmniej złr. 6, nie licząc dodatków;
- b) ci którzy w obrębie miasta prowadzą zatrudnienie podatkowi zarobkowemu podlegające, i z niego od roku najmniej 8 złr. rocznego stałego podatku (bez doliczenia dodatków) opłacają, lub niemniej
- c) ci, którzy z jakiegokolwiek innych tytułów od roku przynajmniej złr. 15 podatku dochodowego (nie licząc dodatków) w tutejszej gminie opłacają;
- d) duchowni świeccy wszystkich wyznań chrześcijańskich, rabin i kaznodzieje izraelićcy;
- e) urzędnicy Dworu, Państwa, kraju, gminy i zakładów publicznych, tak czynni jak i w służeni;
- f) przełożeni, profesorowie i nauczyciele wszystkich zakładów naukowych, utrzymywanych kosztem Państwa, kraju lub gminy;
- g) adwokaci, notaryusze, doktorowie wszystkich wydziałów i magistrowie chirurgii, tudzież

odpowiedzialni redaktorowie pism czasowych treści politycznej lub naukowej;

- h) korporacje, stowarzyszenia, zakłady, których zarząd techniczny ma siedzibę w Krakowie, jeżeli z własnego majątku lub dochodu opłacają w gminie od roku tytułem podatku (nie licząc dodatków) przynajmniej 150 złr. w. a.,
- i) klasztory i zgromadzenia duchowne męzkie i żeńskie;
- k) oficerowie i do wojskowości należące osoby z tytułem oficerskim, jeżeli się znajdują w stanie stałego spoczynku, lub jeżeli z zastrzeżeniem charakteru wojskowego dymisyę wzięli.

§. 23.

Współwłaściciele i współdożywnicy jednej nieruchomości mają wszyscy razem jeden tylko głos. Również spółce handlowej lub przemysłowej służy tylko jeden głos, bez względu na liczbę spółników. Nieruchomość uważa się jako jedna, dopóki w księgach gruntowych jedno stanowi ciało.

§. 24.

Dopóki rzecz nieruchoma jest pod dożywociem, prawo głosowania właściciela tejże zostaje w zawieszeniu.

§. 25.

Oficerowie w służbie będący, równie jak osoby wojskowe z tytułem oficerskim w służbie zostające, tudzież osoby wojskowe, należące do szeregowców lub do niższych stopni, z wyłączeniem rezerwistów niepowołanych, wyjęci są od prawa wybierania.

§. 26.

Prawo karne postanowi, czyli i na jak długo z wyrokiem karnym utrata prawa wybierania i obieralności jest połączoną.

Tymczasowo od prawa wybierania są wykluczeni:

- a) osoby winnymi zbrodni uznane;
- b) osoby z powodu zbrodni pod śledztwem zostające, przez czas śledztwa;
- c) ci którzy zostali uznanymi za winnych przestępstwa kradzieży, oszustwa, przewiezienia albo uczestnictwa w tych przestępstwach (§§. 460., 461., 464. kod. karn.);
- d) krydataryusze i ci, względem których pertraktacja ugody z wierzycielami rozpoczęta została, dopóki trwa pertraktacja upadłości lub ugody z wierzycielami, a po jej ukończeniu wtedy, gdy dłużnik za winnego występkę z §. 486. kod. karn. uznanym zostanie.

§. 27.

Każdy wyborca winien głosować osobiście, i głosuje tylko raz jeden z własnego przymiotu.

§. 28.

Korporacje, stowarzyszenia i zakłady głosują przez zastępców prawnych lub statutami wskazyanych, lub też przez pełnomocników do tego wybranych.

Klasztory i zgromadzenia duchowne męzkie, głosują przez swoich przełożonych — klasztory zaś i zgromadzenia duchowne żeńskie, przez umocowanych do tego zastępców.

Współwłaściciele i współdożywnicy nieruchomości, tudzież spółki handlowe, celem wykonania prawa głosowania mianują wspólnego pełnomocnika.

Niewiasty prawo głosowania mające głosują przez swoich mężów lub pełnomocników. Ojcowie, opiekunowie i kuratorowie głosują za małoletnich i bezwłasnowolnych. Zastępca lub pełnomocnik nie może zastępować więcej niż jedną osobę, i winien wykazać się pełnomocnictwem. Zastępcami lub pełnomocnikami w powyższych przypadkach mogą być tylko osoby mające prawo głosowania.

§. 29.

Obieralnymi na członków Rady miejskiej są wszyscy własnowolni członkowie gminy, prawo głosowania mający, którzy 30. rok życia ukończyli.

§. 30.

Wyjęci są od obieralności:

- a) osoby wojskowe w czynnej służbie zostające;
- b) czynni urzędnicy i słudzy ze skarbu publicznego płatni, z wyjątkiem profesorów i nauczycieli uniwersytetu i akademii technicznej;
- c) płatni urzędnicy i słudzy kraju, gminy i zakładów gminnych, z wyjątkiem lekarzy;
- d) osoby, które mają spór sądowy z gminą;
- e) dzierżawcy dochodów gminnych.

§. 31.

Wykluczeni od obieralności są:

- a) osoby, które jako winne uznane zostały wykroczenia z chciwości zysku lub przeciwko obyczajności publicznej popełnionego;
- b) osoby, które uznane za winne przestępstwa z chciwości zysku lub przeciw obyczajności publicznej popełnionego (§§. 501., 504., 511. 512., 515., 516. kod. karn.);
- c) osoby, które z powodu przewinienia służbowego z chęci zysku popełnionego, w drodze dyscyplinarnej utraciły urząd lub służbę.

§. 32.

Celem dopełnienia wyborów będą podzieleni wyborcy na trzy koła wyborcze:

w pierwszym mieścić się będą wyborcy wymienieni w §. 22. pod literami *c, d, e, f, g, i, k.*

w drugim właściciele lub dożywotnicy nieruchomości, o których mówi §. 22. pod lit. *a;*

w trzecim trudniący się handlem, przemysłem lub przedsiębiorstwem, wymienieni w §. 22 pod lit. *b i h.*

§. 33.

Drugie i trzecie koło będzie nadto podzielone na dwa oddziały według wysokości podatków przez wyborców opłacanych.

Tym końcem nłożone być mają spisy wyborców, w porządku wysokości opłacanego w kole drugim podatku zwyczajnego, gruntowego lub domowego, a w kole trzecim podatku zarobkowego, poczynając w obydwóch od najwyżej, a kończąc na najniżej opodatkowanych—w porządku wysokości cyfry podatkowej.

Suma podatków tak uporządkowanych podzieloną będzie w każdym z powyższych dwóch kół na dwie połowy, a wyborcy pierwszą połowę ogólnej sumy podatkowej opłacający, stanowiąc będą w swoim kole pierwszy oddział wyżej opodatkowanych, zaś należący do drugiej połowy oddział, drugi niżej opodatkowanych.

§. 34.

Liczba wybrać się mających radców miejskich będzie zarówno podzielona pomiędzy rzucone trzy koła wyborcze. W kole drugim i trzecim każdy oddział wybierze połowę radców na toż koło do wyboru przypadających.

§. 35.

Spisy wyborców sporządzane będą według wyżej przywiedzionych kół wyborczych, i to w kole drugim i trzecim w porządku wysokości opłacanego podatku, i obejmować mają imiona i nazwiska wyborców (§. 33.), oznaczenie tytułu na którym się prawo ich głosowania opiera; a w szczególności w kole drugim, wymienienie realności z numeru i dzielnicy miasta; zaś w kole trzecim, wymienienie rodzaju handlu, rzemiosła lub przemysłu; tudzież przy wyborach koła pierwszego, których tytuł głosowania opiera się jedynie na kwocie podatkowej, jak niemniej w kole drugim i trzecim bez wyjątku, obejmować mają cyfrę podatkową.

§. 36.

Każdy wyborca ma tylko jeden głos, i to w tem kole wyborczem, na którego spisie zamieszczonym będzie. Zasadą do tego zamieszczenia jest główne zatrudnienie wyborcy.

I tak: kupcy, rękodzielnicy, lekarze praktykujący, którzy zarazem są posiadaczami realności, winni być zamieszczeni pierwsi w kole trzecim, ostatni zaś w kole pierwszym.

Wolno jednak każdemu wyborcy mającemu prawo głosowania i w innem kole wyborczem żądać przeniesienia siebie do tego koła w drodze reklamacyi.

§. 37.

Przynajmniej na sześć tygodni przed rozpoczęciem wyborów mają być spisy wyborców w urzędzie miejskim do przejrzenia wystawione, a w ogłoszeniu o tem wyznaczony będzie termin dni 14 do wniesienia reklamacyj przeciw tym spisom.

O reklamacjach, które w tym terminie wniesione zostaną, rozstrzyga ostatecznie w dniach ośmiu komisya przez Radę miejską z jej grona do tego wybrana, i ogłosi uchwałę swoją przybiciem onej w Magistracie, a to w miejscu do obwieszeń urzędowych przeznaczonem.

Stosownie do zapadłych orzeczeń, od których nie ma odwołania, nastąpi niezwłocznie sprostowanie spisu wyborców.

W ostatnich trzech dniach przed wyborami nie mogą być czynione żadne zmiany w tym spisie.

§. 38.

Przy pierwszych wyborach naczelnik Magistratu, następnie zaś prezydent miasta Krakowa jako naczelnik gminy, rozpisuje wybory przynajmniej na ośm dni przed rozpoczęciem onych, a w ogłoszeniu oznaczy czas i miejsce wyborów. Równocześnie zawiadamia o tem polityczną władzę krajową i Wydział krajowy.

§. 39.

Po ogłoszeniu wyborów przesłane będą wyborcom karty legitymacyjne, które przy podaniu głosów zwróconemi być mają.

§. 40.

Przy wyborach mają być zachowane następujące przepisy:

Głosowanie odbywa się pisemnie kartkami, które zawierać mają tyle nazwisk, ilu członków Rady miejskiej ma być przez koło lub przez oddział wyborczy obranych.

W razie, gdyby głosujący większą liczbę nazwisk podał, tylko pierwsi z kolei liczeni być mają.

Dla zapobieżenia temu, odbiorą głosujący wraz z legitymacją na wyborców także blankiet, oznaczony liczbą porządkową osób wybrać się mających.

Po upływie czasu na głosowanie wyznaczonego, przystąpi komisja wyborcza do obliczenia głosów.

Wybraniymi są ci, którzy uzyskali w oddziale wyborczym największą liczbę głosów.

Jeśliby kto w dwóch lub więcej oddziałach wybranym został, winien oświadczyć w dniach trzech, w którym oddziale wybór przyjmuje; a w takim razie w innych oddziałach za wybranych mają być uważani ci, którzy po ostatnim wybranym członku najwięcej otrzymali głosów.

W razie równości głosów rozstrzyga losowanie przez przewodniczącego komisji przedsięwzięte.

Głos dany osobie niemającej prawa obieralności jest co do tej osoby nieważny.

Po zamknięciu wyborów przedłożą komisje wyborcze Radzie miejskiej spisane tego aktu protokoły wraz z wszelkimi dowodami, poczem Rada miejska po sprawdzeniu wyborów ogłosi ukończenie onychże i nazwiska osób wybranych.

§. 41.

Blizsze przepisy o postępowaniu przy wyborach, Rada miejska za każdym razem ułoży i ogłosi.

§. 42.

Kto w ciągu ośmiu dni po zawiadomieniu go o wyborze, przyjęcia pisemnie nie odmówił, uważa się iż wybór przyjął.

Odmówienie tylko z ważnych powodów nastąpić może.

Ocenienie takowych zostawia się rozstrzygnięciu Rady miejskiej.

Kto wbrew uchwale Rady miejskiej obowiązków Rady pełnić nie będzie, utraci prawo głosowania na lat sześć.

§. 43.

Rada miejska urządzi się, skoro wybory będą ukończone i przynajmniej dwie trzecie nowo obranych członków wybór przyjmą.

Az do potwierdzenia wyboru prezydenta miasta, przewodniczy Radzie dotychczasowy przełożony.

Każdy radca miejski obejmujący swą posadę, składa do rąk przewodniczącego uroczyste

przyrzeczenie sumiennego pełnienia przyjętych obowiązków.

§. 44.

Ukonstytuowana Rada miejska rozpoznaje akt wyboru i rozstrzyga ostatecznie o ważności, niemniej o powodach nieprzyjęcia wyborów, tudzież o zarzutach przeciw wyborom, które w terminie dni ośmiu, licząc od dnia ogłoszenia wyboru, do niej wniesione być mają. Polityczna władza krajowa może unieważnić wybory, któreby padły na osoby od obieralności wyjęte lub wykluczone; przeciw temu służy jednak droga rekursu do Ministerstwa.

§. 45.

Dla uzupełnienia miejsc w skutku nieważności lub nieprzyjęcia wyborów wakujących, rozpisze bezzwłocznie nowo ukonstytuowana Rada miejska na podstawie poprzednich spisów bez powtórzonego ogłoszenia takowych, nowy wybór w tym kole lub oddziale wyborczym, w którym wybór był unieważniony lub nieprzyjęty.

§. 46.

Prezydenta wybiera Rada bądź z grona swego, bądź z grona wyborców prawo obieralności mających na lat sześć.

Wiceprezydenta pierwszego, jako zastępcę prezydenta w Radzie miejskiej, wybiera Rada z grona swego.

Prezydent i jego zastępca muszą być wyznania chrześcijańskiego.

Do wyboru prezydenta i jego zastępcy przystąpi Rada miejska najdalej w przeciągu dni czterech po opróżnieniu posady.

§. 47.

Wybór prezydenta winien się odbyć na posiedzeniu tajnem pełnej Rady miejskiej, umyślnie na ten cel zwołanej.

Do wyboru prezydenta miasta mają być wezwani wszyscy członkowie Rady miejskiej.

Członek, któryby na wezwanie do takiego wyboru nie przybył, lub przed jego ukończeniem się oddalił, jeżeli nieobecności swojej lub oddalenia się dostatecznie nie usprawiedliwi, traci mandat i przed upływem lat trzech do Rady miejskiej wybranym być nie może.

Do wyboru konieczną jest obecność przynajmniej trzech czwartych części członków Rady miejskiej.

Głosowanie to odbywać się winno oddaniem kartek. Inny sposób głosowania miejsca mieć nie może.

Obrany jest ten, kto otrzyma bezwzględną większość głosów członków obecnych. Również wiceprezydentem obrany będzie ten, kto otrzyma więcej niż połowę głosów obecnych członków.

Jeżeli przy głosowaniu nie osiągnięto bezwzględnej większości głosów, należy przedsięwziąć powtórne głosowanie, a jeżeli i przy tym nie okazała się potrzebna większość głosów, wtedy należy przystąpić do ściślejszego wyboru.

Przy ściślejszym wyborze mają wybory ograniczyć się do tych dwóch osób, które przy powtórnym głosowaniu największą ilość głosów otrzymały.

W razie równości głosów rozstrzyga los, kto ma być wzięty do ściślejszego wyboru.

Każdy głos dany przy trzecim głosowaniu osobie nie wziętej do ściślejszego wyboru, ma być za nieważny poczytany.

Jeżeli przy ściślejszem wyborze okazała się równość głosów, wtedy rozstrzyga los.

§. 48.

Wybór prezydenta miasta Krakowa potwierdza Monarcha.

Skoro potwierdzenie nastąpi, prezydent miasta w obecności Rady miejskiej, złoży przysięgę do rąk naczelnika Rządu krajowego, na wierność i posłuszeństwo Monarsze, stosowanie się do ustaw i sumienne pełnienie swoich obowiązków.

Wiceprezydent pierwszy składa taką samą przysięgę do rąk prezydenta miasta Krakowa na zgromadzeniu Rady miejskiej.

§. 49.

Radcy miejscy obierani będą na lat sześć w sposób taki, że co lat trzy połowa radców z każdego koła i oddziału wyborczego wybranych, licząc w to pierwszego wiceprezydenta, występuje, i Rada nowowybranymi z właściwych kół wyborczych §§. 31., 32., 33. radcami uzupełnioną będzie tak, aby zawsze z 60 radców złożoną była.

Los oznaczy, którzy z wybranych rzeczywistych radców po upływie pierwszych lat trzech ustąpić mają.

Z końcem następnego trzechlecia ustępują ci z rzeczywistych radców, którzy swe sześciolétne urzędowanie kończą. Wybory przeto ubywających radców co lat trzy odbywać się mają.

Do liczby radców losem ustąpić mających po pierwszym trzechleciu, tudzież radców opuszczających Radę po upływie sześciu lat urzędowania, liczeni będą radcy ubyli przez śmierć, rezygnacyą lub z innych przyczyn niniejszym statutem prze-

widzianych w sposób taki, iż jeśli n. p. w ciągu trzechlecia z radców pierwszego koła wyborczego ubyłoby czterech, z drugiego koła oddziału I. trzech, a z trzeciego koła oddziału II. dwóch, to winno nastąpić z końcem pierwszego trzechlecia losom z koła pierwszego radców sześciu, z drugiego z oddziału I. dwóch, z oddziału II. pięciu, z koła trzeciego oddziału I. pięciu, a oddziału II. trzech; liczba zaś nowo wybrać się mających radców 30 wynosić będzie.

§. 50.

Losowanie radców z końcem trzechlecia z Rady wyjść mających winno nastąpić w takim czasie, aby nowe wybory na sześć tygodni przed skończeniem kadencji nastąpić mogły.

Losowanie odbywa prezydent miasta, lub pierwszy wiceprezydent w obec zgromadzonej Rady.

§. 51.

Radca kończący urzędowanie może być na nowo wybrany; służy mu jednak prawo wypowiedzenia się od powtórznego wyboru bez przywiedzenia przyczyny.

§. 52.

Gdy godność pierwszego wiceprezydenta trwa przez lat trzy, przeto każda odnowiona Rada wybiera sobie jego następcę w sposób przewidziany §. 46.

Wiceprezydent, o ile w Radzie miejskiej na dalsze trzechlecie pozostaje, może być na dal potwierdzonym.

§. 53.

Członkowie Rady miejskiej, licząc w to pierwszego wiceprezydenta, urzędują bezpłatnie.

Za sprawowanie interesów gminy po za jej obrębem mogą żądać wynagrodzenia.

Płace i inne emolumenta prezydenta miasta oznaczy etat miejski.

Gdyby zastępca prezydenta przez czas dłuższy prezydenta zastępował, Rada miejska może mu wyznaczyć stosowne wynagrodzenie.

§. 54.

Prezydent miasta i jego zastępca musi mieć w Krakowie stałe zamieszkanie.

§. 55.

Prezydent i jego zastępca nie mogą bez zezwolenia Rady złożyć urzędowania swego.

§. 56.

Prezydent, jego zastępca i radca miejski traci swój urząd, jeżeli zajdzie lub wiadomą się stanie okoliczność, któraby pierwotnie jego obieralności stała na przeszkodzie.

Jeżeli który z nich popadnie w śledztwo z powodu jakiego z czynów karygodnych w §§. 26. i 31. wskazanych, lub jeżeli na jego majątek konkurs ogłoszony, albo postępowanie ugodne zarządzone zostanie, wtedy nie będzie mógł sprawować swego urzędu, jak długo trwa postępowanie karne, krydalne lub ugodne.

Radców miejskich, którzy bez ważnych powodów przez trzy miesiące na posiedzenia nie przybywają, Rada miejska uzna za występujących.

§. 57.

W razie rozwiązania Rady miejskiej przez władzę rządową mają być najdalej do sześciu tygodni ogłoszone i rozpisane nowe wybory.

Zanim wybór nowy Rady miejskiej dokonanym będzie, prezydent i jego zastępca pozostają na swych posadach, sprawują bieżące interesa gminy, i wykonywują prawa Radzie miejskiej przy wyborach służące.

Od rozporządzenia Radę miejską rozwiązującego, służy tejeż prawo odwołania się do Ministerstwa stanu przez Wydział krajowy.

Rozwiązana Rada jedynie tylko do wniesienia rekursu na posiedzenie przy zamkniętych drzwiach zgromadzić się może.

Tytuł II.

O Magistracie.

§. 58.

Magistrat składa się z prezydenta, drugiego wiceprezydenta, potrzebnej liczby radców magistratualnych etatem oznaczonej, i urzędników pomocniczych.

§. 59.

Wydział obrachunkowy podlega bezpośrednio Radzie miejskiej. Jest on organem pomocniczym Rady miejskiej w czynnościach kontroli, i organem pomocniczym Magistratu w załatwianiu spraw rachunkowych.

§. 60.

Rada miejska mianuje drugiego wiceprezydenta miasta, radców magistratualnych, jako też wszystkich urzędników wydziału obrachunkowego, na przedstawienie prezydenta, innych zaś urzędników gminy i zakładów gminnych na przedstawienie Magistratu.

Wiceprezydent drugi, radcy Magistratu, naczelnik wydziału obrachunkowego i kasyer są stałymi urzędnikami.

Rada miejska postanowi, jakie inne posady służby mają być stałymi urzędnikami obsadzone.

Stali urzędnicy gminy złożą do rąk prezydenta miejskiego, w obecności ciała radnego Magistratu, przysięgę na wierność Monarsze, stosowanie się do ustaw i sumienne pełnienie swych obowiązków.

Prezydent, drugi wiceprezydent, radcy Magistratu, naczelnik wydziału obrachunkowego i kasyer, nie mogą zostawać między sobą w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa aż do czwartego stopnia włącznie.

W takimże stosunku, nie mogą także zostawać między sobą i ze swymi podwładnymi, naczelnicy biur urzędów pomocniczych.

Drugi wiceprezydent, radcy, konceptowi urzędnicy Magistratu, urzędnicy wydziału rachunkowego i kasy muszą się wykazać, z odbytych egzaminów praktycznych, dla urzędników Państwa tej kategorii przepisanych.

§. 61.

O uwolnieniu od służby (emeryturze czyli pensjonowaniu, kwieskowaniu, suspendowaniu lub oddaleniu) urzędników gminy i zakładów gminnych orzeka Rada miejska.

Stali urzędnicy miejscy uwalnianymi i oddalonymi być mogą ze służby z tych tylko powodów, z jakich urzędnicy Państwa uwolnieniu lub oddaleniu ulegają.

Przepisy co do wymierzania emerytury, alimentacyi, wsparć i prowizyj dla urzędników i służ Państwa, tudzież wdów i dzieci po tychże dotyczące, stosują się także do urzędników i służ gminnych, oraz zakładów gminnych.

Dział IV.

Zakres działania władz gminnych.

Tytuł 12.

Zakres działania Rady miejskiej.

§. 62.

Rada miejska zastępuje gminę w wykonywaniu jej praw i obowiązków; jest władzą zwierzchniczą miasta we wszystkich sprawach gminy, obowiązana strzedz dobra gminy i starać się o zaspokojenie jej potrzeb.

§. 63.

Do zakresu działania Rady miejskiej należy:
A. Rozstrzyganie w sprawach administracyjnych gminy.

B. Kontrolowanie czynności Magistratu i innych urzędów gminy, tak w sprawach zakresu działania własnego, jako też w sprawach gminie poruczonych.

§. 64.

Rozpoznaniu i decyzji Rady miejskiej na posiedzeniach pełnych ulegają następujące przedmioty:

1. Zmiana obrębu i statutu gminy. Do zmiany obrębu gminy potrzeba jednak zezwolenia Wydziału krajowego, które tylko za zgodą władzy politycznej udzielone być może. Zmiana zaś statutu dokonana być może tylko wedle postanowienia §. 3. niniejszego statutu.
2. Wybór prezydenta i zastępcy jego, oraz mianowanie drugiego wiceprezydenta, urzędników gminnych, przełożonych i nauczycieli szkół, tudzież przełożonych zakładów gminnych, niemniej uwalnianie tychże od obowiązków.
3. Organizacja urzędów gminnych, z oznaczeniem liczby urzędników i sług, oraz wszystkich osób przez gminę płatnych, wydawanie instrukcyj służbowych, niemniej określenie ich uzdolnienia i obowiązków.
4. Oznaczenie etatu płacy, pensyj emerytalnych i innych korzyści dla urzędników i sług gminy, oraz dla osób wyżej pod 2. wskazanych, dla ich wdów i sierót, wedle zasad przez siebie przyjętych.
5. Uchwalanie instrukcyj i regulaminów dla siebie i urzędów gminy.
6. Ustanawianie opłat za czynności urzędów gminnych w interesie stron podejmowane.
7. Udzielanie zaliczek na płace urzędnikom, o ile takowe dwumiesięczne płace przenoszą, — przyznawanie szczególnych wynagrodzeń — oznaczenie dyjet i kosztów podróży, zapomóg i uagród dla urzędników i sług miejskich, niemniej dla osób używanych w służbie gminy.
8. Udzielanie urlopów prezydentowi i zastępcy jego, tudzież dozwalanie urlopów dla urzędników i sług gminnych, przechodzących czas trzech miesięcy.
9. Uchwalanie ogólnych zasad zarządu majątkiem gminnym.
10. Stanowienie i regulowanie opłat i tax na fundusz miejski pobieranych, w granicach obowiązujących przepisów.

11. Udzielanie konsensów na oberze, domy za-jezdne, wyszynk trunków i kawiarnie, o ile to prawo miastu dotąd służyło.
12. Uchwalanie i zatwierdzanie katastru kwaterekowego.
13. Nabywanie i zbywanie nieruchomości lub praw za nieruchomość prawnie uważanych, przyjmowanie zobowiązań wieczystych, obowiązku służebności, zastawu, lub poręczenia, zaciąganie pożyczek i wszelkie operacje finansowe.
Jeżeli wartość nieruchomości lub praw za nieruchomość uważanych przenosi kwotę 20.000 złr. w. a., niemniej jeżeli zaciągnąć się mająca pożyczka, lub suma poręczoną być mająca, przenosi jedną czwartą część rocznego dochodu gminy, wedle przecięcia ostatnich lat sześciu obliczonego, w ówczas potrzebnem jest zezwolenie Wydziału krajowego.
14. Lokowanie kapitałów na hypotekach.
15. Przyjęcie lub zrzeczenie się spadku lub legatu.
16. Stawianie kosztem gminy nowych budowli, lub przekształcenie albo znoszenie istniejących.
17. Zaprowadzanie nowych zakładów gminnych, lub zwinięcie już istniejących.
18. Zatwierdzanie rezultatów licytacji lub układow o dzierżawy, które dłużej niż trzy lata trwać mają, jeżeli roczny czynsz dzierżawny złr. 2.000 w. a. przenosić będzie. Zatwierdzanie układow o dostawy pociągające za sobą wydatek przenoszący 3.000 złr. w. a.
19. Rozwiązanie w drodze polubownej wszelkich kontraktów w imieniu gminy zawartych.
20. Zezwalanie na rozpoczęcie procesu lub na odstąpienie od takowego, niemniej zawieranie ugód w sprawach rozpoczętych.
21. Umarzanie należności ściągniętymi być nie mogących, o ile takowe kwotę złr. 50 od jednego dłużnika przypadającą przenoszą.
22. Uchwalanie budżetu rocznego miasta.
23. Przyzwalanie na wydatki budżetem przewidywane i na wszelkie wydatki nadzwyczajne budżetem nieprzewidywane, z wyjątkiem wydatków dążących do utrzymania rzeczy w dobrym stanie, o ile takowe w przypadkach przewidzianych budżetem kwotę złr. 500 w. a., a w innych złr. 200 w. a. przenoszą.
24. Sprawdzanie i załatwianie rachunków z dochodów i wydatków miejskich.
25. Stanowienie dodatków gminnych do podatków rządowych, tudzież nakładanie nowych podat-

ków gminnych, niemniej ustanawianie zasad rozkładu i poboru tych dodatków i innych ciężarów gminnych.

Wprowadzanie nowych opłat i podatków, podwyższanie istniejących, pobór dodatków gminnych do podatków stałych, o ileby 25 od sta przeniosły, na koniec zmiana taryfy poboru dodatków gminnych do podatków niestałych, tylko w drodze ustawodawstwa krajowego, nastąpić może.

Uchwała pobierania dodatków gminnych do podatków stałych — dziesięć od sta przenoszonych — przez Wydział krajowy zatwierdzona być musi.

Jednakże dodatkami do podatków, a w ogólności rozkładami na gminę obciążeni być nie mogą:

- a) urzędnicy i słuźy Dworu, Państwa, kraju, lub przy zakładach publicznych ustanowieni, tudzież wojskowi, ich wdowy i sieroty, co do płac służbowych i co do pochodzących ze stosunku służbowego emerytur, prowizyj, dodatków na wychowanie i gracyj;
- b) starownicy dusz i publiczni nauczyciele co do kongruy.

- 26. Przyjmowanie do gminy lub odmówienie przyjęcia, wyznaczanie tax od przyjmowania do gminy, tudzież uwalnianie od opłaty onych w szczegółowych przypadkach.
- 27. Rozstrzyganie w sprawach utraty lub odzyskania prawa głosowania i obieralności.
- 28. Wykonywanie służących gminie praw patronatu i kolatury, tudzież rozdawanie stypendyów, jako i innych miejsc fundacyjnych.
- 29. Zakładanie i utrzymanie szkół, tudzież udział w nadzorze szkół z ustaw krajowych wynikający.
- 30. Wykonywanie prawa petycji w sprawach gminy.
- 31. W końcu wszystkie sprawy ważniejsze, które sekcyje gminy lub Magistrat do decyzji Rady miejskiej przedłożą, lub które w drodze odwołania się pod rozpoznanie przyjdą.

§. 65.

Żwyczajne pełne posiedzenia Rady miejskiej mają się odbywać co miesiąc, a mianowicie w pierwszy Czwartek każdego miesiąca.

Gdyby na Czwartek wypadło święto uroczyste, posiedzenie odbędzie się w poprzedzającym dniu powszednim.

§. 66.

Posiedzenia Rady miejskiej tylko przez prezydenta zwoływane i pod jego przewodnictwem odbywać się mogą.

W razie nieobecności lub przeszkody prezydenta zastępuje go pierwszy wiceprezydent, tego zaś najstarszy wiekiem radca miejski.

Posiedzenie przez kogo innego zwołane, lub pod innym przewodnictwem odbyte, za nieważne i niebyłe uważanem będzie.

§. 67.

Na polecenie politycznej władzy krajowej lub na umotywowane żądania dziesięciu radców, prezydent obowiązany jest zwołać posiedzenie Rady miejskiej najdalej w dni ośm.

§. 68.

Przewodniczący Rady miejskiej zaprasza na każde posiedzenie okólnikiem wszystkich radców miejskich, przynajmniej na dwa dni przed posiedzeniem.

Gdyby na posiedzeniu sprawy wymagające większego kompletu traktowane być miały, okoliczność ta w okólniku wspomnianą będzie.

Członek Rady miejskiej nie mogący przybyć na posiedzenie, powód nieprzybycia swego, przewodniczącemu przed posiedzeniem donieść powinien.

§. 69.

Członków Rady miejskiej bez dostatecznego powodu obowiązków swoich niewypełniających, upomni Rada miejska na wniosek przewodniczącego.

Po dwukrotnem bezskutecznem upomnieniu może Rada miejska, na niedopełniających obowiązków radców miejskich, orzec karę od 2 do 20 złr. na korzyść miejscowych zakładów dobroczynnych.

Czynienie wniosku o orzeczenie kary na radców niedopełniających swych obowiązków, nie od woli prezydującego zależy, lecz jest obowiązkiem jego urzędu.

Tylko choroba własna lub familii, usprawiedliwiona nieobecność w mieście, na koniec inne ważne nieprzewidziane przeszkody, uwzględnionemi być mogą.

Przeciw takim orzeczeniom rekurs nie ma miejsca.

§. 70.

Posiedzenia Rady miejskiej są publiczne.

Sprawy dotyczące obsadzenia posad, zawieszania lub oddalenia ze służby urzędników i słuź gminnych traktowanemi będą przy drzwiach zamkniętych. Również i ze względów obyczajności zarządzone być może tajne posiedzenie.

§. 71.

Do otwarcia posiedzenia lub głosowania obecność 30 radców miejskich, nie licząc w to prezydującego, jest konieczną.

§. 72.

Urzędnik magistratu przez prezydenta wyznaczony prowadzi protokół obrad.

W protokóle obrad członkowie obecni wymienieni, i treść zapadłych uchwał zamieszczoną być ma.

Na żądanie głosujących, zdania uchwałe przeciwne zapisywane będą.

Na piśmie podawane wota, które na posiedzeniu wypowiedziane lecz odczytano nie były, do protokołu dołączonymi nie będą.

O zakwestyowanych ustępach protokołu Rada decyduje, i sprostowanie lub pozostawienie redakcyi orzeka.

§. 73.

Porządek obrad oznacza prezydujący wedle porządku dziennego, który przed rozpoczęciem posiedzenia odczytanym będzie.

Rada miejska może zmianę porządku dziennego zadecydować na żądanie przez sześciu radców wniesione.

§. 74.

W ogólności te tylko przedmioty pod obrady brane być mogą, które poprzednio przez sekcję rozpoznawanymi były.

Gdyby jednak w nagłym wypadku prezydujący nważał za konieczne, albo gdyby $\frac{1}{3}$ część członków obecnych Rady żądała, aby wziąć pod obrady przedmiot przez sekcję nierozbierany, lub na porządku dziennym niezamieszczony, natędy zgromadzenie prostą większością głosów bez wstawiania się w rozprawy zadecyduje, czyli przedmiot ten ma być bezzwłocznie rozpoznawanym.

§. 75.

Przedmioty pod rozpoznanie Rady przychodzące wnoszone będą przez referentów, których prezydujący w sekcjach wyznacza.

§. 76.

Każdy z radców miejskich ma głos stanowczy. Radey Magistratu w przedmiotach pod obrady przychodzących, głos doradczy lub wyjaśniający zabierać mogą. Prezydujący nie głosuje, lecz rozstrzyga równość głosów.

§. 77.

Żaden radca miejski na posiedzeniach znajdować się nie może, na których sprawy jego własne, krewnych lub powinowatych aż do czwartego stopnia włącznie traktowanemi będą.

§. 78.

Każdy przyjęty wniosek staje się uchwałą; i o ile wyższego zatwierdzenia nie potrzebuje, bez zwłoki w wykonanie wprowadzony być ma.

Przewodniczący może wstrzymać wykonanie uchwał, które zdaniem jego, przepisom niniejszego statutu lub prawom obowiązującym są przeciwne, lub też interes gminy na szkodę narazić mogą.

Obowiązany jest jednak decyzję, w pierwszych dwóch wypadkach politycznej władzy krajowej, w trzecim zaś wypadku Wydziałowi krajowemu w terminie dni ośmiu do rozpoznania przedstawić, przy zawiadomieniu o tem Rady na najbliższem posiedzeniu obok wyłuszczenia powodów zawieszenia.

§. 79.

Regulamin obrad obejmuje przepisy dotyczące sposobu obradowania i głosowania na posiedzeniach Rady miejskiej w pełnych zebraniach i sekcjach. Aż do chwili ułożenia i przyjęcia regulaminu, porządek prawem lub zwyczajem w ciałach obradujących przyjęty, zachowanym być ma.

Tytuł 13.

O sekcjach i szczegółowych komisjach.

§. 80.

Rada miejska podzieli się na tyle sekcji, ile departamentów w Magistracie utworzonych będzie.

Każdy członek Rady miejskiej, z wyjątkiem prezydenta i pierwszego wiceprezydenta, do jednej sekcji należeć winien.

Celem sekcji jest dokładniejsze załatwianie przedmiotów, do zakresu działań Rady miejskiej należących, jak również kontrolowanie czynności Magistratu.

§. 81.

Wybór członków Rady miejskiej do sekcji odbywa się większością głosów na rok jeden.

Po upływie pierwszego roku urzędowania radców w sekcjach, ustępuje połowa tychże losem oznaczona.

Przy wyborze do sekcji większa świadomość przedmiotu i według możliwości życzenia radców uwzględnionemi być powinny.

Ustępujący członkowie na nowo do tej samej sekcji przydzielonymi być mogą.

Dłużej nad dwa lata, żaden członek Rady miejskiej do pracowania w jednej i w tej samej sekcji, wbrew swej woli, przeznaczonym być nie może.

§. 82.

Do zakresu działania sekcji należą wszystkie przedmioty, które decyzji Rady miejskiej na pełnych posiedzeniach nie ulegają, ani do zakresu działania prezydenta lub Magistratu nie należą.

§. 83.

W szczególności sekcyja winna:

- a) przygotowywać wnioski, jakie Radzie miejskiej do rozpoznania i decyzji przedstawione być mają;
- b) czuwać nad wykonaniem uchwał Rady miejskiej;
- c) wydawać uchwały w przedmiotach do ich zakresu działania należących, i nad wykonaniem onych czuwać.

§. 84.

Posiedzenia sekcji według potrzeby odbywać się mają; niemniej jednak raz co miesiąc zwoływane być muszą. Dzień odbywania posiedzeń każda sekcyja naprzód oznaczy.

Prezydent lub jego zastępca ma prawo, w każdym czasie zwołać nadzwyczajne posiedzenie sekcji.

§. 85.

Członkowie sekcji wybierają z grona swego prezydującego.

Wybór co rok się powtarza.

Wymawianie się od prezydowania w sekcji nawet w razie ponownego wyboru miejsca mieć nie może.

Prezydent, a w jego nieobecności pierwszy wiceprezydent, przy obradach każdej sekcji przytomnym być może, i wtenczas prezydowanie w obradzie do niego z prawa należy.

Członkom innych sekcji, znajdowanie się na posiedzeniach wzbronionem nie jest; mogą nawet doradczo głos zabierać, lecz prawo głosowania nie mają.

Referentem sekcji jest urzędnik Magistratu w właściwym departamencie przewodniczący — jednakże przełożony sekcji innego członka do referowania wyznaczyć ma prawo.

Urzędnik Magistratu, przez prezydenta miasta wyznaczony, prowadzić będzie protokół obrad sekcji w sposób dla Rady miejskiej w zebraniach pełnych przepisany.

§. 86.

Do wydania ważnej uchwały, obecność przynajmniej trzech członków sekcji, nielicząc w to prezydującego, jest konieczną.

Decyzje zapadają prostą większością głosów. Urzędnik Magistratu (referent) ma głos doradczy. Prezydujący rozstrzyga równość głosów.

Prezydującemu równie jak i prezydentowi miasta, służy prawo zawieszania wykonania uchwały sekcji i odwołania się do Rady pełnej.

§. 87.

Posiedzenia sekcji przy drzwiach zamkniętych odbywać się mają.

§. 88.

Członek sekcji, który na posiedzeniu sekcji bez grantownego usprawiedliwienia, ustnie lub na piśmie przewodniczącemu złożyć się mającego, nie uczęszcza, ma być na doniesienie przewodniczącego przez Radę miejską do pełnienia swych obowiązków wezwany, a gdyby dwukrotnie upomnienia okazały się bezskutecznymi, na zapłacenie kary pieniężnej od 2 do 10 złr. skazanym.

§. 89.

Radzie miejskiej i sekcjom służy prawo poruczania szczególnych czynności komisjom, do składu których, członkowie Rady miejskiej lub inni członkowie gminy wybranymi być mogą.

§. 90.

Komisya szczegółowa ma obowiązek poruczoną jej czynność sumiennie wykonać i o wykonaniu lub przeszkodach donieść Radzie miejskiej, lub tej sekcji, od której wybrana została.

Tytuł 14.

Zakres działania prezydenta miasta.

§. 91.

Prezydent miasta jest organem gminy, zawiadującym i wykonawczym.

Do prezydenta należy kierunek czynności Rady miejskiej i Magistratu, oraz dozór bezpośredni nad instytucjami przez gminę fundowanymi lub przez nią dotowanymi.

On reprezentuje gminę jako osobę moralną na zewnątrz, jest przełożonym wszystkich urzędów miejskich i kieruje czynnościami tychże. On odpowiada za czynności urzędowe tak własne, jak i urzędów miejskich Radzie miejskiej, a za czynności w sprawach poruczonych Rządowi krajowemu.

§. 92.

Prezydenta miasta w czynnościach własnego zakresu gminy, zastępuje pierwszy wiceprezydent; — w czynnościach zaś poruczonego zakresu, drugi wiceprezydent.

§. 93.

Prezydent kieruje obradami Rady miejskiej i wprowadza w wykonanie jej uchwały.

§. 94.

Dokumenta, mocą których gmina zaciąga zobowiązania względem trzecich osób, będą przez prezydenta podpisywane a kontrasygnowane przez dwóch członków Rady miejskiej do tego przez nią wyznaczonych.

§. 95.

Prezydent decyduje samodzielnie w sprawach do poruczonego zakresu gminy należących, oraz w sprawach własnego zakresu gminy, które według przepisu niniejszego statutu (§§. 96—101), lub oddzielnych instrukcyj kolegialnemu rozpoznaniu sekcji Rady miejskiej lub Magistratu nie ulegają.

§. 96.

Do prezydenta należy kierunek policyi miejscowej w gminie. W nagłych razach wydaje rozporządzenia bez względu na wysokość wydatków z wykonaniem połączonych, któreby utrzymanie spokojności publicznej, bezpieczeństwa prywatnego, lub nakoniec zabezpieczenia majątku gminnego na celu miały.

Obowiązany jednak będzie, zatwierdzenie poczynionych rozporządzeń w czasie najkrótszym u Rady miejskiej wyjednać.

§. 97.

Prezydent miasta przyjmuje i oddala wszystkich posługaczy, oraz osoby do pracy za dziennym wynagrodzeniem przyjęte.

§. 98.

Prezydent udziela zaliczek na płace urzędnikom i sługom miejskim, dwumiesięcznej pensji nieprzenoszących.

Udziela urlopów dla urzędników i sług miejskich na czas trzech miesięcy nieprzechodzący.

§. 99.

Prezydent wykonywa władzę dyscyplinarną nad wszystkimi urzędnikami i posługaczami Magistratu.

Do wykonania tej władzy służą prezydentowi miasta wszystkie te prawa, jakie według przepisów obowiązujących, każdy w ogóle naczelnik urzędu pod względem dyscyplinarnym posiada. Zawieszenie jednak w urzędowaniu urzędników przez

Radę miejską nominowanych, wyjąwszy przypadki zwłoki nie cierpiące, do Rady miejskiej, zawieszenie zaś tych których Magistrat nominował, do Magistratu należeć będzie.

§. 100.

Prezydent miasta jest mocen zarządzać sprawunki do utrzymania rzeczy służące, które wydatku wyższego nad 200 zlr. nie wymagają i łącznie wzięte sumy na ten cel preliminowanej nie przenoszą.

§. 101.

Prawem równie jak i obowiązkiem prezydenta jest, zarządzać od czasu do czasu kontrolowanie kas miejskich, tudzież wszystkich kas zakładów, pod nadzorem gminy zostających, i brać udział w tej czynności.

W razie uznanej potrzeby może prezydent także likwidację tych kas zarządzić.

§. 102.

Prawo asygnowania pieniędzy z kasy miejskiej służy prezydentowi miasta, który za nadużycie onego gminie i przełożonym władzom jest odpowiedzialnym.

Dla bliższego określenia tego prawa stanowi się, co następuje:

- a) Żaden wydatek, niezajdujący pokrycia w etacie, nie może być ponoszonym bez zezwolenia Rady miejskiej, a względnie i Wydziału krajowego.
- b) Do wypłaty usystemizowanych płac i pensyj, następnie do wypłaty podatków skarbowych i dodatków krajowych przez właściwą władzę wymierzonych, nie potrzeba zezwolenia Rady miejskiej, lecz o skuteczniejszej wypłacie, Rada miejska na najbliższym posiedzeniu zawiadomioną być ma.
- c) Wynagrodzenia różnym przedsiębiorcom z mocy kontraktów lub ugód, za zezwoleniem Rady miejskiej zawartych przypadające, wtedy tylko wypłaconemi być mogą, kiedy komisya odbiorcza przy odbiorze dostarczanych przedmiotów nie poczyni żadnych zarzutów; w przeciwnym zaś razie należy wstrzymać wypłatę aż do decyzji Rady miejskiej, a według okoliczności i Wydziału krajowego.
- d) Każda asygnacja pieniężna winna być oddziałowi rachunkowemu do przejrzenia i zkontrolowania przesłaną.

Tytuł 15.

Zakres działania Magistratu.

§. 103.

Magistrat jest organem wykonawczym gminy, pod kontrolą Rady miejskiej, w sprawach własnego zakresu, oraz pierwszą instancją administracyjną w sprawach dotyczących zakresu poruczonego.

Tenże zarządza pod kierownictwem prezydenta sprawami gminy i wykonywa pieczę nad zakładami pod nadzorem gminy zostającymi, nakoniec załatwia bieżące czynności w sprawach jemu przekazanych.

§. 104.

Przekazane Magistratowi czynności, częścią kolegialnie a częścią jako sprawy bieżące załatwianymi będą.

§. 105.

Kolegialnemu rozpoznaniu i decyzji Magistratu ulegają :

- a) przedstawiania na wniosek prezydenta kandydatów na urzęda miejskie;
- b) udzielanie konsensów, na oberże, domy zajezdne, wyszynk trnków i kawiarnie, o ile to prawo miastu dotąd służyło;
- c) wydzielanie pożyczek dla podupadłych rzemieślników z funduszu Rudolfa i innych na ten cel przeznaczonych zapisów;
- d) wszystkie sprawy, które Rada miejska lub prezydent kolegialnemu rozpoznaniu Magistratu przydzielić za stosowne uzna.

§. 106.

W obradach kolegialnych Magistratu biorą udział, pod przewodnictwem prezydenta lub drugiego wiceprezydenta, radcy Magistratu z gło-
sem stanowczym. Prezydujący rozstrzyga równość głosów.

§. 107.

W sprawach poruczonego zakresu, Magistrat stosować się winien do przepisów i instrukcyj w drodze właściwej wydanych.

§. 108.

Celem dokładniejszego poglądu i jednostajności postępowania, Magistrat podzielonym będzie na stosowną liczbę wydziałów.

§. 109.

Główne obowiązki Magistratu są :

- a) starać się o należyte ogłoszenie ustaw i obwieszczeń rządowych i miejskich;

b) prowadzić dokładne spisy ludności miejscowej i wydawać świadectwa przynależności do gminy;

e) czuwać nad nienaruszalnością granic posiadłości gminnych;

d) starać się o bezpieczeństwo osób i majątku mieszkańców;

e) czuwać nad wykonaniem przepisów dotyczących święcenia niedziel i świąt uroczystych, powstrzymywać wszelkie naruszenia obrzędów religijnych i służby Bożej;

f) zawiadywać majątkiem gminy^o w granicach przez Radę miejską określonych;

g) pilnować, aby zakłady pod dozorem gminy zostające lub przez nią dotowane, do statutów i instrukcyj stosowały się;

h) starać się o zaopatrzenie miasta w dobrą i taną żywność;

i) wykonywać policję zdrowia, — starać się o należyte zaopatrywanie chorych i rekonwalescentów;

k) mieć pieczę nad zaopatrzeniem ubogich i zapobiegać żebractwu;

l) wydalać z miasta obcych próżniaków i włóczęgów, oraz osoby niemoralnie prowadzące się;

l) urządzać obronę przy pożarach i powodziach, oraz starać się o ulepszenie środków obrony;

m) mieć staranie o wygody mieszkańców, — o upiększenie miasta, — o utrzymanie istniejących w obrębie miasta dróg, placów, ulic, bruków, mostów, studni, kanałów, oświetlenia, cmentarza i t. p.;

n) utrzymywać dozór nad czystością placów, ulic dróg i podwórców w domach miejskich i prywatnych;

o) wykonywać przepisy dotyczące budowli i za-
robkowania;

p) dozwalać dobrowolnych licytacji ruchomości;

r) exekwować należitości miejskie i rządowe;

s) odstawić kontyngent wojskowy na miasto przypadający, — utrzymywać kontrolę urlopników i rezerwistów, — oraz czuwać nad ich zachowaniem się;

t) kwaterować wojsko i dostarczać podwód;

u) rozpoznawać i karać przestępstwa przeciw miejskim rozporządzeniom policyjnym.

§. 110.

W sprawach dobra mieszkańców dotyczących, innym organom poruczonych, winien Magistrat na wezwanie organa te według możności wspierać.

§. 111.

Magistrat winien w razie potrzeby użyć służących mu środków przymusowych dla wykonania przepisów, ustaw, wyższych poleceń i własnych rozporządzeń; oraz winien na żądanie dostarczać prawnej pomocy innym, do przestrzegania przepisów ustawami powołanym, władzom.

§. 112.

Gdyby środki przymusowe Magistratowi służące do wprowadzenia w wykonanie ustaw i rozporządzeń nie były dostatecznymi, natedy Magistrat winien potrzebnej pomocy od właściwej władzy zażądać.

§. 113.

Dla utrzymania swej powagi i powstrzymanie uchybień urzędowi swemu, winien Magistrat użyć środków, jakich władze rządowe używać mogą.

Dział V.**Tytuł 16.**

Stosunek władzy gminnej do władz krajowych i do władz administracyjnych Państwa.

§. 114.

W sprawach własnego zakresu, podlega gmina miasta Krakowa bezpośrednio Wydziałowi krajowemu, a względnie Sejmowi krajowemu.

§. 115.

Każdej korporacji i każdemu mieszkańcowi, postanowieniem gminy uciążonemu, służy prawo odwołania się do Wydziału krajowego.

§. 116.

Rządowi służy prawo nadzoru nad gminą, aby swego zakresu działania nie przekraczała, i wbrew ustawom nie działała.

To prawo nadzoru wykonywa polityczna władza krajowa, na żądanie jej przeto prezydent miasta winien jej udzielać uchwały Rady miejskiej i inne potrzebne wyjaśnienia.

§. 117.

Polityczna władza krajowa ma prawo i obowiązek, zakazać wykonania uchwały powziętej przez Radę miejską, jeżeli uchwała przekracza zakres działania Rady, lub sprzeciwia się ustawom. Przeciw takiemu zakazowi służy prawo rekursu do Ministerstwa stanu. Jeżeli jednak sprawa należy do własnego zakresu działania gminy, władza krajowa winna o wydanym zakazie zawiadomić również Wydział krajowy.

§. 118.

Polityczna władza krajowa ma także rozstrzygać rekursu przeciw rozporządzeniom Magistratu lub Rady miejskiej, naruszającym, lub mylnie zastosowującym ustawy, o ile te rozporządzenia nie są oparte na uchwałach, przeciw którym rekursu do Wydziału krajowego zanoszone być winny.

W sprawach poruczonego zakresu działania ma być rekurs w każdym razie do politycznej władzy krajowej podany.

Dział VI.**Tytuł 17.**

O wpływie władzy gminnej na sprawy dotyczące różnych wyznań religijnych.

§. 119.

Każde wyznanie religijne pozostaje w posiadaniu i używaniu zakładów, fundacyj i funduszków przeznaczonych na jego cele duchowne, naukowe i dobroczynne, i opędza wydatki swe z własnych zasobów.

Każdy członek gminy miasta Krakowa, przyczynia się do wydatków tego tylko wyznania religijnego, do którego sam należy, o ile takowe według ustaw administracyjnych nie są ciężarem realności przez niego posiadanych.

§. 120.

Specyalne sprawy chrześcijańskie zostają pod wyłącznym zarządem chrześcijańskich członków gminy krakowskiej.

Sprawy te są:

- a) dotyczące przedmiotów duchownych, szkolnych i dobroczynnych, tudzież zakładów wyłącznie z funduszków chrześcijańskich dotowanych;
- b) wykonywanie praw patronatu, prezentowania i mianowania pasterzy dsz i nauczycieli jako też nadawanie stypendyów.

§. 121.

W zarządzie spraw w paragrafie powyższym wymienionych zastępują gminę, członkowie Rady miejskiej chrześcijańskiego wyznania.

Do wydania ważnej uchwały w sprawach tego rodzaju, obecność $\frac{2}{3}$ części członków Rady miejskiej wyznania chrześcijańskiego jest konieczną.

§. 122.

O ile zakłady na cele niżej wyrażone w przyszłości z majątku gminy miasta Kra-

kowa fundowane nie będą, gmina izraelska pokrywa z własnych swoich zasobów wydatki:

- a) na swoje cele religijne;
- b) na zaopatrzenie swoich ubogich i chorych;
- c) na utrzymanie swoich szkół i szpitalów;
- d) na zaspokojenie innych właściwych swoich potrzeb.

Dochody jednakże, które na zaspokojenie potrzeb tego rodzaju przez ogół mieszkańców wnoszoneby były, rozłożone zostaną na użytek każdego wyznania, w stosunku przykładania się jego wyznawców.

§. 123.

W sprawach dotyczących przedmiotów w powyższym paragrafie wymienionych, o ile takowe pod rozpoznanie gminy przychodzić będą, stanowiąc mają pod przewodnictwem prezydenta członkowie Rady miejskiej wyznania izraelskiego, w komplecie przynajmniej $\frac{2}{3}$ części członków tego wyznania.

Gdyby liczba wybranych członków Rady miejskiej wyznania izraelskiego 21 nie wynosiła, natędy liczba ta powołaniem do obrad mężów zaufa-

nia, przez członków Rady miejskiej wyznania izraelskiego uzupełnioną będzie.

Dział VII.

Tytuł 18.

Postanowienia przechodnie.

§. 124.

Czynności Radzie miejskiej przy wyborach członków do tej Rady przekazane, z powodu iż miasto Kraków żadnej na teraz nie ma reprezentacji gminnej, wykonywane będą przy pierwszym wyborze przez dziewięć obywateli, których polityczna władza krajowa na przedstawienie Magistratu do tego wyznaczy.

§. 125.

Do chwili wydania nowych instrukcyj urzędowych i regulaminu, będą wszelkie sprawy w Radzie miejskiej, w Magistracie i w innych urzędach miejskich załatwiane w sposób dotychczas używany; jeżeliby zaś takowy zostawał w sprzeczności z niniejszym statutem, wydane będą natychmiast przez Radę miejską stosowne rozporządzenia.

Spis tytułów.

	str.
Tytuł 1. O gminie, statucie gminnym i jego zmianach	1
— 2. O obrębie gminy	1
— 3. O nazwie miasta i udziale w reprezentacji krajowej	1
— 4. O mieszkańcach miasta	2
— 5. O sprawach i obowiązkach mieszkańców gminy	2
— 6. O podziale zakresu działania gminy	2
— 7. O roku i języku urzędowym	3
— 8. O reprezentacji i urzędach gminy	3
— 9. Skład Rady miejskiej	3
— 10. O wyborach i urzędowaniu radców miejskich	3
— 11. O Magistracie	8
— 12. Zakres działania Rady miejskiej	8
— 13. O sekcjach i szczegółowych komisjach	11
— 14. Zakres działania prezydenta miasta	12
— 15. Zakres działania Magistratu	14
— 16. Stosunek władzy gminnej do władz krajowych i do władz administracyjnych Państwa	15
— 17. O wpływie władzy gminnej na sprawy dotyczące różnych wyznań religijnych	15
— 18. Postanowienia przechodnie	16